

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

Jaostokonsultaatio 4/2023: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta arvopapereiden määrittämistoiminnan sääntelyn muuttamisesta

Finanssiala RY:n lausunto VN:n kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta arvopapereiden määrittämistoiminnan sääntelyn (EMIR) muuttamisesta

- FA kannattaa pääomamarkkinaunionin kehittämistä EU:n vahvistamiseksi ja EU:ssa sijaitsevien määrätysosapuolten kansainvälisen kilpailukykyyn turvaamiseksi
- FA kannattaa pääosin ehdotettuja muutoksia ja Valtioneuvoston kantaa
- FA katsoo, että aktiivisen tilin avaamisen EU:n sijoittuneessa keskusvastapuolella tulee perustua vapaaehtoisuuteen, ei pakottavaan sääntelyyn; houkuttelevuutta tulee lisätä kaupallisilla tekijöillä
- FA suosittaa, että sääntely koskee vain uusia positioita, ei vanhoja, uudistuksen voimassaolon alkaessa avoinna olevia positioita
- FA:n mielestä on varattava riittävän pitkä siirtymäaika, sillä tason 2 ja 3 sääntely, jossa on yksityiskohdat, eivät ole vielä julkistettu.

Yleistä

Sääntelyn tavoitteena tulisi olla avoimen EU:n rahoituskehityksen luominen siten, ettei se rajoita tai rankaise EU:n sijoittuneita yrityksiä eikä heikentäisi niiden kilpailukykyä kolmansien maihin sijoittuneisiin yrityksiin verrattuna. Lähtökohtana uudelle sääntelylle ei voi olla keskusvastapuolten liiketoiminnan edistäminen johdannaiskaupan käyjien liiketoiminnan kustannuksella.

Vapaaehtoisella sääntelyllä voidaan tukea ja lisätä EU:n keskusvastapuoliselvityksen houkuttelevuutta. Sääntelyyn esitetty muutosehdotus EU:n sijoittautuneen keskusvastapuolen lupaprosessin helpottamisesta sen aikoessa laajentaa tuotevalikoimaansa on yksi keino lisätä EU:n houkuttelevuutta keskusvastapuolille. Lisääntynyt tuotevalikoima puolestaan lisää määrätysosapuolten kiinnostusta EU:n sijoittautuneisiin keskusvastapuoliin.

Tällä hetkellä EU:n sijoittautuneita keskusvastapuolia on vain kaksi, ja ne eivät tuote-eivätkä palveluvalikoimallaan pysty vielä korvaamaan kolmansien maiden (esim. UK) toimijoita. Monille globaalisti toimivalle markkinatoimijalle on tärkeää, että mahdollisimman suuri osa tuotteista selvitetään saman keskusvastapuolen toimesta jo senkin takia, että vakuuksien siirtäminen, sopimusten sekä prosessien luominen ja ylläpitäminen useiden toimijoiden kanssa lisää hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Tämän takia on tärkeää, että siirtymää EU-keskusvastapuoliselvitykseen tehdään hallitusti ajan kanssa, niin että EU:ssa sijaitsevat tai EU:n tulevat uudet keskusvastapuolet voivat kehittää/laajentaa palveluntarjontaansa.

Aktiivinen tili

Aktiivisen tilin käyttöönoton tulisi olla vapaaehtoista eikä pakottavaa. Pakottamalla toimijat käyttämään aktiivisia tilejä lisätään toimijoiden kustannuksia ja vaikeutetaan johdannaistuotteiden tehokasta hinnoittelua.

U-kirjelmäluonnoksen mukaan ”Komission arvion mukaan määritysosapuolet hyötyvät keskusvastapuolten laajemmasta palveluntarjonnasta ja suuremmasta valinnanvarasta keskusvastapuolten käytössä.” Tällä hetkellä EU:ssa on vain kaksi keskusvastapuolta, joiden palvelu- ja tuotetarjonta on suppeaa EU:n ulkopuolisiin keskusvastapuoliin verrattuna. Pakottava aktiivisen tilin käyttö supistaa ja paikoin jopa poistaa valinnanvaran kokonaan.

Aktiivisen tilin vaatimus on epäselvä ja luo epävarmuutta, mikä on riittävää ”aktiiviseksi tiliksi”? Lisäksi se, että määritelmä voi elää ja muuttua myöhemmin (arvio kolmannen maan keskusvastapuolen palveluista, luettelon muuttaminen) on käytännössä hankala, koska jos luettelo laajenee, työläitä operatiivisia muutoksia voidaan joutua tekemään useassa erässä. Aktiivisen tilin määritelmän tulisi siis olla mahdollisimman rajattu eikä se voisi jatkuvasti laajentua.

Suomalaiset pankit ja selvitysosapuolet saavat tällä hetkellä etua nettoutuksesta eri valuuttojen korkoriskin osalta, sillä näiden riskit nettoutetaan päävaluuttaa euroa vastaan. Mikäli euromääräiset korkotapahtumat on selvitettävä aktiivisen tilin periaatteen takia EU:ssa sijaitsevassa keskusvastapuolella mutta muiden valuuttojen korkotapahtumat selvitetään EU:n ulkopuolisissa keskusvastapuolissa, tulee tästä haitallista nettoutusvaikutusta.

Finanssialan ulkopuoliset määritysosapuolet

Sääntelyn mukaan keskusvastapuoli voi ottaa finanssialan ulkopuolisia määritysosapuoliksi vain, jos ne osoittavat pystyvänsä täyttämään vakuus- ja maksukyvyttömyysrahastovaatimukset.

Suomalaiset työeläkevakuutusyhtiöt ovat EMIRin mukaan finanssialan ulkopuolisia vastapuolia (NFC), vaikka muut vakuutusyhtiöt ovat finanssivastapuolia (FC). Tämä johtuu siitä, että työeläkevakuutusyhtiöihin ei sovelleta EU:n henkivakuutusdirektiiviä. Työeläkelaitoksen EMIRin mukainen määräysvelvollisuus tulee samoilla ehdoilla kuin muillakin NFC:lla. Suomessa eläkelaitokset ovat sekä NFC+ että NFC- luokissa.

Suomalaiset eläkeyhtiöt eivät saa työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaan toimia määritysosapuolina eivätkä ne ole vielä löytäneet teknisesti kestäväällä pohjalla olevaa tapaa liittyä keskusvastapuolen osapuoliksi.

Riittävän pitkä siirtymäaika

Koska EU:ssa sijaitsevilla keskusvastapuolilla ei ole vielä laajaa palvelu- ja tuotevalikoimaa, tulisi sääntelyllä tukea EU:n keskusvastapuolten houkuttelevuutta. Kaupallisten houkutustekijöiden vielä puuttuessa ekvivalenssipäätöksiä tulisi jatkaa vuoden 2025 jälkeenkin.

Avointen positioiden siirtäminen kolmannen maan keskusvastapuolesta EU:n keskusvastapuoleen on työlästä ja aiheuttaa alan toimijoille lisäkustannuksia, joten sääntelyn tulisi koskea vain uusia positioita tietyn päivämäärän jälkeen. Alan toimijat tarvitsevat aikaa sopimusten laatimiseen, järjestelmien muuttamiseen sekä sisäisten valvonta- ja raportointijärjestelmien päivitysten tekemiseen, jotta voidaan turvata hallittu siirtyminen EU-keskusvastapuoliselvitykseen.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs